

Nová zelená úsporám už 15 let zlepšuje stav českých domů. Renovovat do energeticky úsporného standardu lze i historicky cenné stavby, vzniká nová metodika

8.11.2024 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Díky podpoře z programu Nová zelená úsporám si svůj dům do kvalitního energeticky úsporného standardu renovovaly desetitisíce českých domácností a další stovky tisíc bydlí v domech vybavených solárními panely, tepelnými čerpadly, kotli či kamny na biomasu nebo třeba lepšími okny či zateplením.

Právě stabilita programu, který slaví 15 let své existence, tvoří významnou část jeho úspěchu. Při slavnostním zahájení letošní největší přehlídky energeticky úsporného bydlení v Česku - Dnech pasivních domů 2024 - na to upozornil ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL). Společně se zástupci Centra pasivního domu představil i vznikající metodiku pro energeticky příznivé renovace architektonicky a historicky cenných budov, jejichž opravy Nová zelená úsporám také podporuje.

Od roku 2021 bylo v Nové zelené úsporám schváleno 112 žádostí na opravy památkově chráněných budov, další stovky památek získaly v minulých letech podporu z Modernizačního fondu nebo Operačního programu Životní prostředí. Přesto stále tvoří jen zlomek z celkového počtu budov, které se v Česku renovují do energeticky úsporného standardu.

„Renovace historicky cenných budov bychom měli provádět s citem a v maximální míře se snažit zachovat jejich původní ráz. To neznamena opečovávat jen jejich původní stav, ale snažit se je adaptovat na současné podmínky, zlepšit užitný komfort a stabilizovat jejich provozní náklady. I proto otevíráme letošní Dny pasivních domů trochu netradičně na faře v Praze - Michli, budově z 19. století, která byla i přes svůj původně havarijný stav zdařile rekonstruována do téměř pasivního, tedy velmi úsporného standardu. Bez problémů tak slouží i nadále místním lidem, poskytuje jim komfort, na který jsou v dnešní době zvyklí, bez nutnosti platit horentní sumy za její vytápění,“ uvádí **Vítězslav Malý, ředitel Centra pasivního domu.**

Historicky či architektonicky cenné budovy patří do segmentu budov s vysokou energetickou náročností. Ten může být pro majitele – obce, spolky, církve, firmy i jednotlivce – problematické v době vysokých cen energií dlouhodobě provozovat. Zvažují-li renovaci takové budovy, včetně snížení její energetické náročnosti, měli by volit taková opatření, která respektují její historickou hodnotu. Možnosti, jak tyto dvě stránky skloubit, nabízí investorům, architektům, energetikům i pracovníkům památkové ochrany připravovaná metodická příručka *Energeticky příznivé renovace architektonicky a historicky cenných budov*. Pro Ministerstvo životního prostředí ji zpracovává Centrum pasivního domu a dokončena by měla být koncem tohoto roku.

„Historické budovy určují ve velké míře ráz našich měst, obcí i kulturní krajiny. Bohužel na mnoha místech vidíme, že budovy chátrají nebo byly poničeny nahodilými dílčími zásahy. Zároveň svoje majitele včetně státu zatěžují vysokými náklady na provoz. Cílem připravované metodiky je proto hledat opatření, která zvýší kvalitu užívání těchto budov, sníží jejich energetickou náročnost a současně pomohou zachovat to, co je na nich skutečně hodnotné. K financování takových renovací mohou majitelé využít různé typy dotací, například z programu Nová zelená úsporám nebo z

Modernizačního fondu," říká **Petr Hladík, ministr životního prostředí ČR.**

Přestože nemovité kulturní památky a památkově chráněná území tvoří jen malé procento rozlohy Česka, jde často o hustě zastavěná území, v nichž celkově žijí stovky tisíc domácností.

„V praxi vidíme, že zájem o renovace historických a architektonicky cenných nemovitostí roste. Proto připravujeme dotační tituly zaměřené přímo na energeticky účinná opatření na těchto budovách, a to při zachování požadavků na ochranu jejich historické a kulturní hodnoty. Od roku 2021 jsme podpořili 112 renovací památkově chráněných rodinných a bytových domů částkou bezmála 75 milionů korun z programu Nová zelená úsporám. Další více než dvě stovky žádostí evidujeme v Modernizačním fondu, kde kromě památkově chráněných budov financujeme i architektonicky cenné budovy bez státní památkové ochrany, a zájem v této výzvě přesáhl vyhrazenou čtyřmiliardovou alokaci o 16 procent,” uvádí **Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR.**

„Zatímco běžný dům ušetří po kompletní renovaci kolem 70 až 90 % nákladů na vytápění i chlazení, v kontextu zachování historicky cenných hodnot často není možné přistoupit k realizaci všech zamýšlených energeticky úsporných opatření. Problematické bývá například zateplení fasády z vnější strany, limitována může být i výměna oken nebo umístění fotovoltaiky. Výsledná energetická úspora tak bude nižší – podle předmětu ochrany a rozsahu renovace činí od 20 do 60 %. Nicméně promyšleným návrhem energetického konceptu je možné architektonicky cennou historickou budovu posunout v klasifikaci průkazu energetické náročnosti budovy i do třídy B – velmi úsporná,” říká **Michal Čejka, technický expert Centra pasivního domu a autor metodické příručky.**

Zatímco historicky a architektonicky cenné budovy představují v rámci programu Nová zelená úsporám spíše minoritní segment, domácnosti žijící v běžných rodinných a bytových domech tvoří většinu příjemců dotací na úsporná opatření a obnovitelné zdroje energie.

„Za 15 let existence nejefektivnějšího programu Nová zelená úsporám jsme schválili přes 412 tisíc žádostí domácností – ať už na komplexní renovace, výměnu starých uhelných kotlů třeba za tepelná čerpadla, pořízení solárních panelů nebo třeba výměnu oken – a to za více než 91 miliard korun. V programu NZÚ Light, který pomáhá s renovacemi a energetickými úsporami seniorům a nízkopříjmovým rodinám, a díky kterému mohou žadatelé získat až 100% dotaci, jsme pak podpořili 86 tisíc domácností více než 10 miliardami korun. Snažíme se také domácnosti v Česku motivovat ke komplexním renovacím jejich domů, které jsou nejvýhodnější. K tomu jsme před rokem spustili úspěšný program Oprav dům po babičce, o který si už požádalo 5 600 domácností za více než 5,5 miliardy korun, a mohly si tak starší dům zrenovovat na energeticky úsporné bydlení a tím uspořit. V kombinaci se zvýhodněným úvěrem míří hlavně na podporu mladých rodin,” doplňuje **Petr Hladík, ministr životního prostředí ČR.**

Nová zelená úsporám, jako stabilní a dlouhodobý program, představuje zároveň vhodný nástroj, díky kterému lze transparentně distribuovat prostředky získané z emisních povolenek přímo domácnostem. Program tak funguje už od svého počátku a důležitou roli bude hrát v podpoře energeticky úsporného bydlení i nadále.

„V roce 2009 se nám podařilo chytrě využít Kyótského protokolu a prodat speciální emisní povolenky AAU zemím, které jejich zakoupením splnily povinnost snížení emisí s menšími náklady, než kdyby samy investovaly do jejich snížení. Jako jediné zemi ze střední a východní Evropy se nám podařilo získat za tyto kredity 10 euro za tunu. Zelená úsporám tak byla v prvních letech financována vládami Japonska, Španělska a Rakouska. Program se stal robustním programem, který napomohl většině obyvatel pochopit fungování a přínosy obnovitelných zdrojů energie a energetických úspor. Jsme o patnáct let dále a MŽP by mělo hledat nové zdroje jeho financování a současně program zefektivnit tak, aby mohl poskytovat podporu pro dekarbonizaci budov, energetiky a dopravy nejméně dalších

*patnáct let," říká **Martin Bursík, bývalý ministr životního prostředí**, který stál u zrodu programu Nová zelená úsporám.*

Pro editory

Zelená úsporám • V období 2009-2013 podpořil Státní fond životního prostředí ČR (SFŽP) 74 tisíc žádostí a žadatelům vyplatil více než 20 miliard korun.

Nová zelená úsporám (NZÚ) - ukončená programová období • V NZÚ 2013 SFŽP proplatil 3 755 žádostí za 559,6 milionu korun, program byl určen pouze pro rodinné domy. • V NZÚ 2014-2021 SFŽP proplatil více než 80 tisíc žádostí za necelých 17,5 miliard korun, z toho se většina žádostí vztahovala na rodinné domy, pouze 1,4 % žádostí se týkalo bytových domů. • V NZÚ 2021-2023 SFŽP proplatil více než 144 tisíc žádostí za 29,6 miliard korun, většina žádostí se týkala rodinných domů, pouze 1,3 % se týkalo bytových domů.

Nová zelená úsporám současnost • V NZÚ 2023+ aktuálně SFŽP eviduje více než 94 tisíc žádostí za 28 miliard korun, proplaceno bylo téměř 55 tisíc žádostí za 17 miliard korun, podíl žádostí na renovaci bytových domů vzrostl na 3,9 %. • V NZÚ Light aktuálně SFŽP eviduje 92 tisíc žádostí za 11 miliard korun, proplaceno bylo téměř 86 tisíc žádostí za 10 miliard korun.

O Centru pasivního domu Centrum pasivního domu je nezávislé sdružení, které téměř 20 let dělá osvětu zdravému a úspornému bydlení. Zaměřuje se na investory, odborníky, studenty i děti. Jeho nezávislému hlasu naslouchají na obecní, krajské i státní úrovni. Sdružuje přes stovku ověřených firem a specialistů, kteří energeticky úsporné a zdravé domy navrhují, staví nebo pro ně vyrábí technologie a komponenty.

Kontakty Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058 e-mail: tiskove@mzp.cz

Vítězslav Malý, ředitel, Centrum pasivního domu tel.: 606 072 121 e-mail: vitezslav.maly@pasivnidomy.cz

Stanislava Beyerová, tisková mluvčí, Státní fond životního prostředí ČR tel.: +420 724 885 678 e-mail: stanislava.beyerova@sfzp.cz

Martin Bursík, bývalý ministr životního prostředí, hlavní poradce Komory obnovitelných zdrojů energií tel.: +420 602 435 804 e-mail: martin.bursik@komoraoze.cz

Pro média: Jana Odstrčilová tel.: +420 774 422 910 e-mail: jana.odstrcilova@budovy21.cz

https://www.mzp.cz/cz/news_20241108_Nova-zelena-usporam-uz-15-let-zlepsuje-stav-ceskych-domu-Renovovat-do-energeticky-usporného-standardu-lze-i-historicky-cenne-stavby-vznika-nova-metodika